

La cultura de l'oci i el turisme religiós

És de veure com, immersos en la inèrcia de la societat actual, es fa cada cop més difícil discernir on acaba allò que és religiós i on comença allò que és lúdic de la Festa Major. Un bon exemple de com poden arribar a complementar-se turisme i religió el tenim en el Camí medieval de Sant Jaume, capficats com estem en la recuperació d'aquesta ruta, pel que fa a l'Ebre, cara a l'últim any xacobeu del mil·lenni.

No és menys curiós, però, comprovar com estan desapeixant de la memòria col·lectiva les festes menors, i com tradicions, fins fa relativament poc, molt vives, avui es troben mig perdudes i esborrades.

No parlaré aquí, doncs, de la nostra Mare, la Mare de Déu de la Cinta, a qui honorem a les nostres festes, puix que estic segur que aquests dies no li faltaran fills que ho facin amb més autoritat que jo, encara que no amb més amor filial. Ho faré dels "altres", d'aquells que també es troben entre les pàgines d'or de la nostra història i que cal reivindicar.

M'he rellegit amb estima la Gran Jota Tortosina de Moreira, a la pàgina 445 del seu "Del Folklore Tortosí", i vet aquí allò que m'ha sobtat entre, estrofes. Ho transcriu:

*"Si natros volem,
en natros está,
reviurá Tortosa
gloriosa i triomfant.
Tortosa ha sigut,
Tortosa sirá
la mare fecunda
d'artistes, savis
i de sants"*

Quina definició de Tortosa...! Què bonica...!! Tortosa terra d'artistes, savis i de sants...!!!!

És cert que, aparentment, aquesta sentència ens pot semblar falsa, puix que, d'entrada, les nostres joves generacions creixen en el desconeixement generalitzat dels copatrons tortosins: el Sant Àngel Custodi, Santa Còrdula, Santa Candia i Sant Roc.

També és veritat que no hem fet justícia plena ni a tots els nostres artistes, ni tampoc a tots els nostres savis; tot i que la cosa es complica quan parlem dels nostres sants, o d'aquells que tingueren relació amb Tortosa. Però, si aprofundim, ens adonarem que l'afirmació és absolutament vera.

Pràctics, potser portats per la moda del temps, acabem promple a l'invocar a Sant Francesc Gil de Federic, Santa Maria Rosa Molas, Sant Enric d'Ossó, Sant Salvador d'Orta i els beats Manuel Domingo i Sol, Pere Sans d'Ascó i Jacint Orfanell. Ja hem acabat. Ja hi són tots!!!

Tots???
I Sant Joan d'Organyà i el títol de Senyor de Cabassers que gràcies a ell portaren els nostres bisbes? I Sant Ruf, primer bisbe dertosenç segons la tradició? I Sant Vicent Ferrer i el miracle del Pont de Barques, el seu bastó, o les cèlebres Controvèrsies Democràtiques de la ciutat de Tortosa? I Sant Francesc de Borja i la seva experiència a la nostra ciutat? I Sant Simón de Rojas, Alonso Rodríguez, Oleguer, Pasqual Bailón, Crescenci, Francesc

Palau, Diego José de Cádiz, etc., etc.

De vegades hom pot adduir que si bé tots ells tenen quelcom a veure amb la urb tortosina o la seva diòcesi, no són, però, nascuts a Tortosa. Anomenem-ne doncs tres que recull el Costumari Català de Joan Amades com a plenament tortosins.

— **Santa Anastàsia, dia 7 d'agost**

Era tortosina. Dama rica i benestant, va repartir tot el seu cabal entre els pobres i ella es posà a captar. Del que recollia en consumia només el més indispensable per al sosteniment del cos, i del que li sobrava en feia almoïna a d'altres pobres que ho necessitaven més que ella.

— **Sant Amat, dia 13 de setembre**

Era tortosí i pagès. Per efecte del seu do divinal tots els conreus de la terra que ell havia treballat es feien sols, per tal que ell pogués lliurar-se plenament a la devoció i a la penitència. Les arades llauraven per elles mateixes, sense necessitat d'animals, les aixades cavaven, les falçs segaven i els trills batien; les falcetes podaven, els raïms i les olives se n'anaven sols a les premses i als trulls, i el vi i l'oli es feien tot sols. Aquest miracle, que es produïa cada dia i a cada moment, va fer arrel·lar pregonament en el poble tortosí la religiositat que encara avui i és característica. La pagesia tortosina l'havia tingut per advocat.

— **Santa Basílica, dama tortosina; dia 21 d'octubre**

Nascuda a Tortosa, i segons diu la llegenda, descendent de família reial. Se sentia més atreta per la devoció que per les vanitats mundanes, i va

abandonar la vida fastuosa i opulenta dels palaus per consagrar-se a la caritat i al bé del poble. Amb gran fervor es dedicà a guarir malalts, sobretot els de mals incurables i contagiosos. Els besava les nafres i els guaria sense cap escrúpol. Possiblement ja és arribada l'hora que entre tots recuperem

una part importantíssima de la nostra història local, i, a més, que coneguem les advocacions dels sants que presideixen els nostres altars. De ben segur que és temps que poguem comptar als turistes que ens visiten disposats a empapar-se del "Fet Tortosí", els llocs, els fets i els per quès d'aquells

que van conviure entre els nostres i foren elevats als altars, i dels que simplement existiren en les tradicions de la nostra col·lectivitat.

Les coses de sants també són turisme.

Vicent J. Ruiz Prades
Director de l'Oficina Municipal de Turisme